

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

RAPORT: CHINY WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI

Maj 2017

Opracowanie: Ośrodek Spraw Azjatyckich UŁ

I. WNIOSKI

- a. W wyniku prowadzonej kampanii antykorupcyjnej Chiny poszukują partnerów międzynarodowych do śledzenia osób zamieszanych w skandale korupcyjne: w maju podpisano stosowną umowę z Rosją;
- b. Ukraina rozpocznie negocjacje o wolnym handlu z Chinami – to kolejny przejaw aktywnej polityki ChRL na Ukrainie;
- c. Chińczycy coraz więcej inwestują na Białorusi w parku technologicznym Great Stone w centrum handlowo-logistyczne.

II. CHINY-UKRAINA

11 maja: Wiceminister infrastruktury ds. integracji europejskiej, Viktor Dovhan z wizytą w Pekinie.

Wiceminister Dovhan podczas spotkania z przedstawicielami ministerstwa transportu ChRL miał przedstawić trzy najistotniejsze projekty infrastrukturalne: 1) wdrożenie projektu Air Express (połączenie kolejowe między portem lotniczym Boryspol a centrum Kijowa), 2) budowa mostu w naddnieprzańskim mieście portowym Krzemieńczuk oraz 3) otrzymanie koncesji przez port w Czarnomorsku. Celem wizyty było pozyskanie chińskich inwestycji w celu realizacji ww. projektów. W przypadku mostu w mieście Krzemieńczuk, chiński Exim Bank miałby udzielić pożyczki w wysokości 300 mln USD.

15 – 19 maja: Po szczycie w Pekinie – umowa o wolnym handlu między ChRL a Ukrainą?

Jak donoszą ukraińskie media, Iryna Łucenko jako przedstawicielka Najwyższej Rady Ukrainy potwierdziła, iż chiński rząd jest zainteresowany wprowadzeniem umowy o wolnym handlu i ruchu bezwizowego między ChRL a Ukrainą. Dodatkowo, chińskie podmioty zgłosiły swoją gotowość do podjęcia budowy obiektów produkcyjnych paliwa jądrowego, które miałby napędzać ukraińskie elektrownie.

18 maja: China Harbor Engineering Company z inwestycją w obwodzie odeskim

Portowe miasto Jużne, ośrodek przemysłu spożywczego w regionie spodziewa się chińskiej inwestycji polegającej na pogłębieniu dna portu (z obecnych 16 do 19 metrów) w celu zwiększenia jego możliwości logistycznych. Wiceminister infrastruktury Viktor Dovhan potwierdził podpisanie kontaktu z chińskim wykonawcą, który przyczyni się do rozwoju kolejnego portu w okolicach Odessy podkreślając, iż inwestycja ta utworzy około 350 nowych miejsc pracy dla mieszkańców regionu. Co ciekawe, amerykańska firma Cargill pod koniec ubiegłego roku również była zainteresowana inwestycją około 100 mln USD w terminal zbożowy w Jużne. Amerykanie w konsekwencji ukraińskiego kryzysu stracili kontrolę nad jednym ze swoich zakładów w Doniecku.

19 maja: Memorandum w sprawie budowy czwartej linii kijowskiego metra

Przy okazji podpisania chińsko-ukraińskiego memorandum porozumienia w sprawie rozbudowy kijowskiego metra, która ze strony chińskiej reprezentowana była przez konsorcjum podmiotów China Railway International Group oraz China Pacific Construction Grup, władze Kijowa otrzymały zapewnienie, iż chińskie instytucje finansowe od tego momentu powinny być bardziej skłonne do udzielania pożyczek na kluczowe projekty infrastrukturalne. Wartość proponowanej pożyczki na ten cel to 1,1 mld USD.

22 maja: Ukraińscy producenci wołowiny z dostępem do chińskiego rynku

Państwowa agencja bezpieczeństwa żywności i ochrony konsumentów na Ukrainie poinformowała, iż po serii chińskich inspekcji weterynaryjnych które odbyły się pod koniec kwietnia doszło do zatwierdzenia wymogów weterynaryjnych i sanitarnych dotyczących wywozu mrożonej wołowiny do Chin. Ponadto, chińska Agencja ds. Bezpieczeństwa Żywności i Konsumentów (AQSIQ) rozpoczęła badania wymogów fitosanitarnych w odniesieniu do innych produktów rolnych, które miałyby trafić na rynek chiński a są to m.in.: produkty mleczarskie, mięso drobiowe oraz miód.

III. CHINY-BIAŁORUŚ

12 maja: Yijing Lijia zainwestuje w chińsko-białoruskim parku przemysłowym „Great Stone”

Według Hu Zheng'a, dyrektora parku przemysłowego „Great Stone” w okolicach Mińska, pojawienie się tak znaczącego inwestora przyczyni się do wzrostu zaufania chińskich przedsiębiorców w kwestii przyjęcia kolejnych inwestycji w parku. Wicegubernator miasta Linyi wchodzącego administracyjnie w skład prowincji Shandong - Li Yiming – stwierdził, iż inwestycja ta stanie się trampoliną dla dalszej ekspansji międzynarodowej przedsiębiorstwa w ramach Jednego Pasa i Jednego Szlaku oraz korzystnie wpłynie na chińsko-białoruską wymianę handlową. Yijing Lijia jest przedsiębiorstwem handlowo-przemysłowym. Planowana inwestycja ma wystartować we wrześniu tego roku a sama siedziba zajmować będzie 0,5 ha. Inwestycja ta jest określana jako pierwsza faza stworzenia handlowo-logistycznego subparku o całkowitej powierzchni 29 ha. Druga faza ma obejmować inwestycje o powierzchni ponad 90 ha a całkowita wartość tychże ma przekroczyć 500 mln USD.

16 maja: Aleksander Łukaszenko z wizytą w ChRL

Spotkanie Xi-Łukaszenko, które nastąpiło po obszernie opisywanym w mediach Forum Pasa i Szlaku dotyczyło m.in.: koordynacji politycznej we wspólnej strategii rozwoju obu państw, pogłębienia współpracy gospodarczej, handlowej i inwestycyjnej jak i wspólnej promocji podejmowanych przedsięwzięć. Po spotkaniu, głowy państw uczestniczyły w oficjalnym podpisaniu dokumentów przez delegacje obu państw stanowiących o współpracy gospodarczej i technicznej w ramach inicjatywy OBOR.

18 maja: Kolej wysokich prędkości na terenie Białorusi?

Minister gospodarki Białorusi Vladimir Zinovsky, który odbył spotkanie z przedstawicielami China Railway Construction Corporation (CRCC) miał poprosić o rozważenie ustanowienia połączenia kolejowego wysokich prędkości, które przebiegałoby między białoruskimi granicami z Polską i Rosją. Ponadto, agenda zawierała punkt dotyczący budowy trzeciej linii metra w stolicy Białorusi. Jak donosi białoruski serwis informacyjny BeITA, CRCC ma wysłać w tym celu delegację, która w czerwcu miałaby omówić szczegóły projektu.

23 maja: Ulgi wizowe dla inwestorów na Białorusi

Dalsza agresywna promocja parku przemysłowego „Great Stone” zakłada 180-dniowy ruch bezwizowy w roku kalendarzowym na terenie Białorusi dla przedsiębiorców i inwestorów podejmujących działania na ww. terenie. Takie możliwości zakłada dekret nr. 166 prezydenta Łukaszenki.

23 maja: Uruchomienie połączenia kolejowego Shenzhen-Mińsk

Pociąg towarowy obsługujący nowe połączenie w ciągu dwóch tygodni dotrze do stolicy Białorusi, pokonując 9,9 tys. km. Pierwszy skład z 41 kontenerami został w większości wypełniony chińską elektroniką oraz częściami zamiennymi do pojazdów mechanicznych.

30 maja: Otwarcie Białoruskiego Centrum Kultury w Pekinie

W uroczystym otwarciu uczestniczył białoruski minister kultury Boris Svetlov, który zaznaczył, iż centrum oprócz reprezentowania i upowszechniania dziedzictwa kulturowego Białorusi będzie dostarczało informacji na temat życia publicznego, ekonomicznego oraz politycznego w kraju. Ponadto, centrum ma wspomagać współpracę z władzami ChRL szczególnie w płaszczyźnie edukacyjnej, turystycznej oraz humanitarnej.

IV. CHINY-ROSJA

5 maja: Zamieszanie związane z komunikatorem WeChat w Rosji

5 maja świat obiegła informacja, jakoby najpopularniejszy chiński komunikator a ostatnio co raz częściej nazywana w kontekście platformy społecznościowej aplikacja WeChat została ocenowana przez rosyjskie władze. Opublikowana przez rosyjski Roskomnadzor lista zawierała listę aplikacji, programów i serwisów które działają wbrew rosyjskiemu ustawodawcy. W całej sprawie chodziło o przechowywanie danych na rosyjskich serwerach, którego to wymogu nie spełniał producent aplikacji, Tencent. Niecały tydzień później światowe media poinformowały, iż Tencent spełnia warunki działalności na rynku rosyjskim, co skutkowało odblokowaniem aplikacji.

11 maja: Amb. Andrei Denisov: Xi Jinping złoży oficjalną wizytę w czerwcu

Według informacji przekazanych przez ambasadora Federacji Rosyjskiej w ChRL Andrei Denisov'a, Xi Jinping w czerwcu odbędzie oficjalną wizytę w Rosji. Będzie to drugie po Forum Pasa i Szlaku spotkanie obu liderów. Prezydenci będą mieli okazję spotkać się również przy okazji szczytów BRICS w Xiamen oraz APEC w Wietnamie.

14 maja: Władimir Putin na Forum Pasa i Szlaku

Podczas wizyty rosyjski prezydent w pierwszej kolejności podjął rozmowy z Xi Jinpingiem. Xi podkreślił, że pogłębianie i rozwój stosunków dwustronnych jest strategicznym wyborem obu krajów i niezależnie od sytuacji międzynarodowej, oba

kraje powinny starać się o utrzymanie takiego stanu rzeczy. Władimir Putin w odpowiedzi docenił chińską inicjatywę OBOR jako promotora wymiany gospodarczej i globalnej współpracy ekonomicznej. Putin wyraził również chęć współpracy Chin w ramach Eurazjatyckiej Wspólnoty Gospodarczej. Prezydent Rosji spotkał się również z premierem ChRL – Li Keqiangiem. Popołudniowe rozmowy dotyczyły wspólnej promocji sektora finansowego, energetycznego, lotnictwa cywilnego oraz wykorzystania potencjału MŚP w rozwoju i promocji stosunków chińsko-rosyjskich na arenie międzynarodowej.

25 maja: Wspólna walka z korupcją – wizyta delegacji KPCh w Moskwie

Podczas trzydniowej wizyty delegacji KPCh pod przewodnictwem wicesekretarza Centralnej Komisji ds. Inspekcji Dyscypliny Zhao Hongzhu w Moskwie, odbyto serię rozmów z rosyjskim partnerami, którym przewodził szef Prezydenckiej Dyrekcji ds. Zwalczania Korupcji – Oleg Plokhoi. Zhao przedstawił najważniejsze inicjatywy i osiągnięcia w trakcie wciąż toczzonej chińskiej kampanii antykorupcyjnej. Rosjanie wyrazili gotowość międzyrządowej współpracy oraz intensyfikacji współpracy z chińską inspekcją dyscypliny.

26 maja: Chińsko-rosyjskie memorandum o współpracy nad Antarktyką

Współpraca między oboma krajami w rejonie Antarktyki nie jest niczym nowym. FR oraz ChRL od kilku lat kurtuazyjnie udostępniają swoje bazy logistyczne do przeprowadzania badań naukowych. Uwagę zwraca natomiast chińsko-rosyjski plan utworzenia centrum teledetekcji, którego plan badacze ChRL przedstawili stronie rosyjskiej już w lutym br. Rosjanie wnosząc swoje poprawki ostatecznie zaakceptowali projekt. Przypomnijmy, iż centra teledetekcji wykorzystują zdjęcia lotnicze, satelitarne a nawet radarowe, optyczne czy termalne do pozyskiwania wiedzy o obiektach, zjawiskach i procesach zachodzących na powierzchni ziemi.

26-27 maja: Wizyta szefa MSZ ChRL w Rosji

Spotkanie Wang Yi i Sergiej Ławrowa dotyczyło obecnej sytuacji na Półwyspie Koreańskim. Obaj ministrowie byli zgodni w kwestii pokojowego rozwiązania sporu oraz że „rozwiązanie militarne nie jest żadną z opcji”. Wang w czasie konferencji prasowej podkreślił, iż wszystkie rezolucje RB ONZ w kwestii rozwiązania kryzysu koreańskiego powinny być przestrzegane. Wang podczas wizyty spotkał się również z Władimirem Putinem a rozmowy te przede wszystkim dotyczyły rozwoju współpracy w ramach Szanghajskiej Organizacji Współpracy (SOW), BRICS oraz G20.

KOMENTARZ

1. Komentowana w ubiegłym miesiącu sprawa chińskiej pożyczki w wysokości ponad 3 mld USD, ponownie była dominującym tematem w stosunkach chińsko-ukraińskich. Ukraiński wicepremier Stepan Kubiv w wywiadzie dla Reutersa podkreślił, iż potencjalne fiasko uzyskania owej pożyczki może skutkować utratą nie tylko chińskich środków, lecz co gorsza może prowadzić do załamania się rozmów z Międzynarodowym Funduszem Walutowym, co skutkowałoby utratą kolejnych 17,5 mld USD. Rząd Ukrainy w ubiegłym miesiącu potwierdził, iż przynajmniej jeden z projektów infrastrukturalnych powinien być gotowy przed upływem czerwcowego terminu ich składania. Po ostatnich wypowiedziach Kubiva, można domniemywać, iż nawet ten pesymistyczny scenariusz może nie mieć miejsca. Majowa delegacja do Chin, która została przewodzona przez Kubiva nie przyniosła oczekiwanych rezultatów, gdyż renegotjacja warunków pożyczki nie została nawet uwzględniona w agendzie i naturalnie nie była przedmiotem rozmów.

Pomimo udanej wizyty Viktora Dovhana, chińsko-ukraińska współpraca budzi coraz więcej wątpliwości. Powodem tego jest nie tylko prężnie rozwijająca się chińsko-rosyjska współpraca, której znaczenie i geopolityczne implikacje w obliczu kryzysu ukraińskiego wydają się być kluczowe. Problemem są również inne problemy wewnętrzne a jednym z nich jest korupcja na wysokim szczeblu władzy. W 2013 roku rząd ukraiński starał się przyciągnąć środki na zrealizowanie inwestycji od chińskiego Exim Banku, której wartość miała osiągnąć około 400 mln USD. Planowaną budowę kolei wysokich prędkości między Kijowem a Boryspolem jednak wstrzymano, a szef krajowej agencji inwestycyjnej Ukrainy – Andrei Prikhodko - został zatrzymany w Panamie dopiero w 2016 roku pod zarzutem przywłaszczenia sobie 3 mln USD. Informacje o chińsko-rosyjskiej oraz chińsko-białoruskiej współpracy dotyczącej zwalczania korupcji są jednoznaczne – Chińczycy nie chcą inwestować dużych sum w regionach i państwach objętych wewnętrzną destabilizacją, której pośrednim wyrazem jest korupcja. Prawdopodobnie oznacza to potencjalną chińsko-ukraińską współpracę w tej materii.

2. Przyciągnięcie konkretnych chińskich inwestycji w parku przemysłowym „Great Stone” staje się faktem. Ukończenie pierwszej fazy budowy subparku logistycznego, którą umożliwia inwestycja przedsiębiorstwa Yijing Lijia jest wynikiem wielu politycznych decyzji przede wszystkim ze strony Białorusi, które z pewnością zachęcą kolejne chińskie przedsiębiorstwa do podjęcia inwestycji. Dość wspomnieć, iż 6 maja Huawei został zakontraktowany jako główny dostawca rozwiązań telekomunikacyjnych na terenie parku przemysłowego.

Dynamiki chińsko-białoruskim stosunkom nadają kolejne wizyty na wysokim szczeblu. Wydaje się, iż administracja Aleksandra Łukaszenki jak i on sam są najbardziej aktywnymi uczestnikami na trasie Pasa i Szlaku, a jeśli nie na całym, to na pewno w regionie państw EŚW, próbując przyciągnąć inwestycje z Państwa Środka. Sam prezydent Białorusi ostatnio stwierdził, iż „nie ma w Europie drugiego państwa tak bliskiego Chinom, jak Białoruś”. Najważniejsze w Białoruskiej polityce względem Chin wydają się konkretne propozycje przedstawiane zarówno przedsiębiorcom jak i władzom lokalnym i państwowym. Tak jak w przypadku ruchu bezwizowego dla przedsiębiorców i pracowników parku przemysłowego „Great Stone”, które od razu zostało zatwierdzone dekretem prezydenckim.

3. W maju najważniejszym wydarzeniem w stosunkach chińsko-rosyjskich była obecność prezydenta Władimira Putina na Forum Pasa i Szlaku zorganizowanym w dniach 14-15 maja br. Spotkania Putina z Xi Jinpingiem, Wang Yi oraz Li Keqiangiem przebiegały w przyjacielskiej atmosferze. W obliczu rekordowej wymiany handlowej (+15%, rdr) jak i wyzwań na arenie międzynarodowej, chińsko-rosyjski alians wydaje się być niezagrożony. Potencjalną kością niezgody może być jednak dalszy rozwój stosunków na linii Chin-Państwa Eurazjatyckiej Wspólnoty Gospodarczej. Jak zauważył Xi Jinping podczas spotkania z rosyjskim prezydentem, kluczowym spoiwem i impulsem do dalszego rozwoju współpracy powinna być realizacja wspólnych, międzynarodowych projektów. Xi dodał, iż w maju 2015 Rosja i Chiny osiągnęły strategiczny konsensus między rozwojem inicjatywy OBOR a działalnością EWG oraz że w interesie Chin i Rosji jest prężny rozwój krajów należących do EWG.

Komentarze medialne w regionie Azji Środkowej po szczycie w Pekinie były nadzwyczaj pozytywne. Rozbudowa suchego portu na chińsko-kazachskim przejściu granicznym, za który będzie odpowiadać chińskie COSCO Shipping. Prezydent Kirgistanu – Almazbek Atambayev – wspominał o kluczowym znaczeniu jego państwa dla chińskiego eksportu i potrzebie jego logistycznej modernizacji, co spotkało się z aprobatą chińskich delegatów a z kolei prezydent Uzbekistanu, Shavkat Mirziyaev, którego wizyta w Pekinie była pierwszą zagraniczną wizytą nie licząc wizyt we WNP, wrócił do kraju z obietnicami i umowami o inwestycjach wycenianych na ponad 20 mld USD. To wszystko godzi w rosyjski interes oraz kwestionuje skuteczność EWG, która jest jednym z najważniejszych punktów Kremla w kreowaniu polityki zagranicznej w regionie.

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

RAPORT: CHINY WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI – Kwiecień 2017 jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Ośrodka Spraw Azjatyckich i Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej w Łodzi. Utwór powstał w ramach konkursu *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o konkursie *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*.

Zadanie publiczne współfinansowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej.

Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Łodzi

ul. Lindleya 5a, pokój nr 7, 90-131 Łódź, tel.: 42 635 42 34, www.rod-m-lodz.pl

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

 **OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH**

**RAPORTY
OPINIE
DORADZTWO**

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Łodzi

ul. Lindleya 5a, pokój nr 7, 90-131 Łódź, tel.: 42 635 42 34, www.rodmi-lodz.pl